

Prof. dr hab. Mirosław Szreder
Katedra Statystyki
Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 101
81-824 Sopot

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. Michała Brzezińskiego w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia

1. Wstęp

W postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, ubiegający się o ten stopień dr Michał Brzeziński przedłożył jednotematyczny cykl publikacji z zakresu „wnioskowania statystycznego i modelowania w badaniach rozkładu dochodów, bogactwa i samooceny zdrowia – metody i zastosowania” wykaz i egzemplarze dorobku naukowego, a także autoreferat przedstawiający opis osiągnięć naukowych oraz dorobku naukowego. Ponadto Habilitant załączył informację o swoim dorobku dydaktycznym i popularyzatorskim oraz współpracy międzynarodowej.

W przygotowaniu niniejszej recenzji wzięto pod uwagę przede wszystkim następujące akty prawne:

- „Ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” (Dz.U. 2003, Nr 65, poz. 595; Dz.U. 2005, Nr 164, poz. 1365; Dz.U. 2011, Nr 84, poz. 455);
- „Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego” (Dz.U. 2011, Nr 196, poz. 1165).

2. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych

Dr Michał Brzeziński był w latach 1999-2004 doktorantem w Katedrze Historii Myśli Ekonomicznej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskał w roku 2004 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „*Kryteria oceny dobrobytu społecznego. Z historii współczesnej ekonomii dobrobytu*”, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Zbigniewa Hockuba. Od tego czasu, przez

ostatnie 10 lat, Habilitant znacząco powiększył swój dorobek naukowy, skoncentrowany na następujących obszarach badawczych z zakresu ekonomii:

- a) zastosowania narzędzi statystycznych i ekonometrycznych do badania wybranych zjawisk gospodarczych i społecznych;
- b) modelowanie i wnioskowanie statystyczne w badaniach rozkładów dochodów, bogactwa i ubóstwa;
- c) historia i metodyka badań ekonomicznych.

We wszystkich tych obszarach dr Michał Brzeziński zdołał uzyskać wartościowe wyniki badań, z których najważniejsze zostały opublikowane w czasopismach o randze światowej, posiadających wysoką punktację według Journal Citation Reports (JCR) oraz według MNiSW.

Kierując się zapisami art. 16 ust. 2 przywołanej wyżej „Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki”, Habilitant wskazał jako „osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej” cykl jednotematycznych publikacji określony mianem: **„Wnioskowanie statystyczne i modelowanie w badaniach rozkładu dochodów, bogactwa i samooceny zdrowia – metody i zastosowania”**. Na cykl ten składa się 10 artykułów naukowych, z czego dwa współautorskie. Wszystkie te opracowania odnoszą się do ważnego i aktualnego we współczesnej ekonomii problemu pomiaru i modelowania rozkładu dochodów oraz wnioskowania statystycznego o nierównościach dochodowych i ubóstwie.

W artykule: Brzeziński M. (2014), „Statistical inference for richness measures”, *Applied Economics*, vol. 46(14), s. 1599-1608 Habilitant zaproponował wykorzystanie estymatorów wariancji dla znanych w literaturze miar bogactwa. Autor użył metody linearyzacji wariancji do wyprowadzenia asymptotycznie normalnych estymatorów wariancji dla indeksów bogactwa. Wyniki te uznaję za oryginalne i naukowo wartościowe.

Wkład Habilitanta do zasobów wiedzy ekonomicznej zawarty w artykule: Brzeziński M. (2013), „Asymptotic and bootstrap inference for top income shares”, *Economic Letters*, vol. 120(1), s. 10-13 polega przekonującym uzasadnieniem, iż wykorzystanie asymptotycznych metod wnioskowania statystycznego w odniesieniu do udziałów dochodowych najbogatszych jednostek populacji, może prowadzić do znacznych błędów. Propozycję wykorzystania w tych okolicznościach semi-parametrycznej metody bootstrap uznaję za wartościową.

Inna z tego cyklu publikacja: Brzeziński M. (2014), „Accounting for trends in health poverty: A decomposition analysis for Britain, 1991-2008”, *The European Journal of Health*

Economics zawiera oryginalną propozycję Autora asymptotycznych estymatorów wariancji dla porządkowych indeksów ubóstwa Bennetta i Hazimasoury przy użyciu tzw. metody delta. Estymatory te zostały użyte do empirycznej analizy zmian w samoocenie stanu zdrowia (ubóstwa w kategoriach samooceny zdrowia) w W. Brytanii za lata 1991-2008. Za nowatorskie uznaję propozycje Habilitanta, dotyczące wnioskowania z tego zakresu, a ponadto za mające istotną wartość poznawczą uznać trzeba wyniki badań empirycznych zawarte w tym artykule.

Kolejna grupa publikacji dr. Michała Brzezińskiego, składająca się z pięciu wymienionych niżej artykułów, dotyczy ważnych problemów badań empirycznych rozkładów dochodów w Polsce, ze szczególnym naciskiem, jaki kładzie Habilitant na kwestie próbkowania i wnioskowania statystycznego w tego typu badaniach. Są to następujące artykuły:

Brzeziński M. (2011), „Statistical inference on income polarization in Poland”, *Przegląd Statystyczny*, vol. 58(1-2), s. 102-113;

Brzeziński M. (2010), „Income affluence in Poland”, *Social Indicators Research*, vol. 99(2), s. 285-299;

Brzeziński M., Kostro K. (2010), „Income and consumption inequality in Poland”, *Bank i Kredyt*, vol. 41(4), s. 45-72;

Letki N., Brzeziński M., Jancewicz B. (2014), „The rise of inequalities in Poland and their impacts: When politicians don't care but citizens do”, w: *Changing Inequalities ...*, Oxford University Press 2014, s. 488-513;

Brzeziński M. (2012), „Accounting for recent trends in absolute poverty in Poland: A decomposition analysis”, *Post-Communist Economies*, vol. 24(4), s. 465-475.

Wymienione artykuły poświęcone są: zjawisku polaryzacji dochodowej w polskim społeczeństwie, bogactwu dochodowemu, nierówności dochodowej i ubóstwu. Wszystkie te opracowania uznaję za oryginalne, wzbogacające dotychczasową wiedzę, zarówno o samym zjawisku nierówności dochodowej w społeczeństwie, jak i o sposobach statystycznej i ekonomicznej analizy rozkładów dochodów. Habilitant wzbogaca zestaw tradycyjnych technik pomiaru koncentracji dochodów, rozumianej jako stopień nierównomierności podziału sumy wartości dochodów pomiędzy wszystkie jednostki populacji, zwracając przy tym uwagę na możliwości wnioskowania o niej w badaniach reprezentacyjnych. Do szczególnych osiągnięć Habilitanta zawartych w tych pracach należą:

a) krytyczne ustosunkowanie się do aplikacyjnych atrybutów miar polaryzacji dochodowej zaproponowanych przez Duclosa, Estebana i Ray'a;

- b) empiryczna weryfikacja metody bootstrap z uwzględnieniem złożonych schematów losowania próby do wnioskowania statystycznego o zmianach bogactwa dochodowego w Polsce (na podstawie badania obejmującego lata 1998-2007);
- c) ocena wrażliwości miar nierówności dochodowej na występowanie ekstremalnie wysokich wartości dochodu w badaniach próbkowych;
- d) krytyczna analiza możliwości wykorzystania rozkładu Pareto do odpornego oszacowania prawego ogona rozkładu dochodów;
- e) oryginalne wyniki empiryczne zmian w zróżnicowaniu konsumpcji w Polsce, a także w wyróżnionych małych obszarach (np. w Warszawie) w badanych latach;
- f) własna ocena źródeł i konsekwencji o charakterze ekonomicznym i społecznym zjawiska nierówności dochodowych w Polsce i ich interpretacja uwzględniająca skalę tych zjawisk w innych krajach, w szczególności postsocjalistycznych.

Wymienionymi pięcioma opracowaniami Habilitant przyczynił się do rozwoju technik statystyki matematycznej (schematów doboru próby i testowania hipotez) stosowanych w analizach rozkładów dochodów, a ponadto wzbogacił dotychczasową wiedzę o skali i charakterze nierówności dochodowych w Polsce na tle innych krajów.

Pozostałe dwa artykuły z omawianego jednotematycznego cyklu prac Habilitanta:

Brzeziński M. (2014), „Do wealth distributions follow power laws? Evidence from rich lists”, *Physica A*;

Brzeziński M. (2013), “Parametric modelling of income distributions in Central and Eastern Europe”, *Central European Journal of Economic Modelling and Econometrics*, vol. 5(3), s. 207-230;

stanowią oryginalne rozwiązanie problemów: empirycznego testowania prawa potęgowego, czyli hipotezy o rozkładzie Pareto, jako adekwatnym modelu rozkładu bogactwa, oraz wnioskowania statystycznego o zmianach w nierównościach dochodowych w kontekście parametrycznego modelowania rozkładów dochodów (z wykorzystaniem rozkładu beta drugiego rodzaju).

Pozostały dorobek publikacyjny Habilitanta jest, moim zdaniem, wartościowym uzupełnieniem wskazanego cyklu opracowań. Swoimi artykułami, w szczególności opublikowanymi w: *Journal of Informetrics*, *Contemporary Economics*, *Journal of Applied Econometrics* (warunkowo przyjęty do druku), *Applied Economic Letters*, *Polityka Społeczna* dr Michał Brzeziński włączył się do międzynarodowej naukowej dyskusji na temat zastosowań wybranych metod ekonometrycznych oraz metod wnioskowania statystycznego w badaniu zjawisk społecznych, głównie dotyczących rozkładów dochodów i

nierównomierności dochodowej w społeczeństwach. Do dyskusji tej wniósł wartościowe wyniki badań, a także oryginalne wątki interpretacyjne, odnoszące się do kontekstu społecznego i ekonomicznego zróżnicowania rozkładu dochodów gospodarstw domowych.

Dorobek publikacyjny dr. Michała Brzezińskiego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora liczy ponad 35 pozycji, z czego znaczna część ulokowana jest w czasopismach z bazy Journal Citation Reports (JCR). Sumaryczny *impact factor* wynosi 12,123. Dalece wyższa od przeciętnej dla postępowania habilitacyjnego jest liczba punktów według punktacji MNiSW, wynosząca 345. Liczba cytowań według bazy Google Scholar wynosi 82.

Podsumowując, osiągnięcia naukowo-badawcze dr. Michała Brzezińskiego stwierdzam, że Habilitant wniósł znaczący wkład w rozwój wiedzy ekonomicznej i statystyczno-ekonometrycznej na temat modelowania i wnioskowania w rozkładach dochodów i bogactwa społeczeństw. Publikacje Habilitanta charakteryzuje wysoki poziom naukowy. Najważniejsze wyniki badań zostały opublikowane w wysokiej rangi czasopismach światowych.

Dr Michał Brzeziński kierował w latach 2009-2014 czterema projektami badawczymi następujących instytucji: Narodowego Centrum Nauki (2), MNiSW (1), Narodowego Banku Polskiego (1). Ponadto Habilitant brał udział w projektach badawczych Szóstego Ramowego Programu Unii Europejskiej oraz Siódmego Ramowego Programu Unii Europejskiej. Aktywność w tym zakresie uznaję za ponadprzeciętną.

Dr Michał Brzeziński otrzymał za działalność naukową po uzyskaniu stopnia doktora nagrody za działalność naukową: Nagrodę Prezesa NBP za najlepszy artykuł opublikowany w czasopiśmie „Bank i Kredyt” w 2011 r. (jeden z 3 nagrodzonych artykułów), dwukrotnie nagrodę Rektora Uniwersytetu Warszawskiego (2010, 2011), stypendium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (2005) oraz stypendium Rektora Uniwersytetu Warszawskiego (2005). Ranga i liczba nagród, w tym stypendiów uzyskanych w drodze konkursu, jest potwierdzeniem wysokiej oceny aktywności naukowej Habilitanta przez władze uczelni oraz instytucje zewnętrzne.

Dopelnieniem bogatego i wartościowego dorobku badawczego dr. Michała Brzezińskiego są referaty wygłoszone na krajowych i międzynarodowych konferencjach. Ich liczba (22), a w większym stopniu ich spójna i oryginalna tematyka, świadczą o systematyczności pracy Habilitanta i jego naukowej dojrzałości.

3. Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Habilitant prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu: historii ekonomii, metodologii ekonomii, ekonomii politycznej, mikroekonomii zachowań ludzi, w językach polskim i angielskim na kilku uczelniach w Polsce. Jest promotorem 4 prac magisterskich i 19 prac licencjackich. Jest autorem kilku oryginalnych programów komputerowych napisanych w oprogramowaniu Stata, udostępnionych do powszechnego wykorzystania w dydaktyce i nauce.

Jeśli chodzi o popularyzację nauki, to aktywność Habilitanta skupia się na prowadzeniu rozbudowanej strony internetowej, zawierającej wiele informacji o prowadzonej dydaktyce przez dr. M. Brzezińskiego, a także sporadycznie na publikowaniu artykułów, w tym w ogólnopolskim dzienniku „Gazeta Wyborcza” i portalu internetowym Instytutu Obywatelskiego.

Uznaniem kompetencji Habilitanta było powierzenie mu wykonania ekspertyzy przez Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu n.t. nierówności dochodowych w Polsce (2014 r.).

Wysoko oceniam aktywność międzynarodową Habilitanta: udział w stażach zagranicznych (m.in. Bremen International Graduate School of Social Sciences), udział w konferencjach międzynarodowych, współpracę z redakcjami zagranicznych czasopism naukowych – jako recenzent (*Applied Economics, European Sociological Review, Social Indicators Research*). Najbardziej wartościowe są w tym obszarze oczywiście publikacje naukowe Habilitanta w kilku prestiżowych czasopismach zagranicznych, o których wspominałem wcześniej.

4. Konkluzja

Dr Michał Brzeziński wniósł swoimi badaniami, opublikowanymi w czasopismach polskich i zagranicznych, w tym cyklem artykułów z zakresu wnioskowania statystycznego i modelowania w badaniach rozkładu dochodów, bogactwa i samooceny zdrowia, znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia. Jest to wkład oryginalny, obejmujący doskonalenie metod pomiaru, analizy i wnioskowania na temat rozkładów dochodów i nierówności dochodowych. Publikacje dr. Michała Brzezińskiego charakteryzuje wysoki stopień innowacyjności i wysoki poziom naukowy. Posiada on ponadprzeciętną liczbę prac opublikowanych w wysokiej rangi czasopismach międzynarodowych. Pozytywnie oceniam

również dorobek dydaktyczny i popularyzatorski Habilitanta, a także jego aktywność w międzynarodowej współpracy naukowej.

Wniosek o nadanie dr. Michałowi Brzezińskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia popieram bez zastrzeżeń.

Mikołaj Szeder

Sopot, 12 czerwca 2004 r.